Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 188. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЖОВТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 6, 1981 No. 188. VOL. LXXXVIII.

Помер св. п. проф. д-р Олександер Марітчак

Дітройт, Миш. — У п'ятницю, 2-го жовтня 1981 року помер на 94-му році життя св. п. проф. д-р Олександер Марітчак, адвокат, оборонець у політичних процесах, політичний діяч, професор міжнародного права Львівського таємного університету, а також державного університету ім. Івана Франка (1939-1941) і Української високої економічної школи у Мюнхені (1946-49), член Української Національної Ради ЗУНР.

У 1921-23 роках Покійний був шефом канцелярії уряду президента Євгена Петрушевича у Відні та секретарем західнього товариства Ліґи Націй, визначним діячем УНДО (член ЦК), а під час Другої світової війни заступником міністра закордонних справ у Тимчасовому правлінні Ярослава Стецька.

Св. п. д-р О. Марітчак

Панахиди були відправлені 3 і 4-го жовтня ц. р. у похоронному заведенні Бугая в Гемтремку, а похорон відбудеться в понеділок, 5-го жовтня з церкви Непорочного Зачаття на цвинтар Мавнт Оливет в Дітройті.

Відбудеться 10-та Велика Пластова Рада УПС

Улад Пластового Сеніорату, що під цю пору начисляє понад 2,000 членів, розкинених на чотирьох континентах, об'єднаних у шістьох крайових проводах, відбуде в днях 17 і 18-го жовтня ц. р. на Оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й., свою 10-ту Велику Пластову Раду.

Пл. сен. Елвард Козак виконав відзнаку 10-ої Ради. В часі нарад, що почнуться в суботу, 17-го жовтня о год. 11-ій перед полуднем, пл. сен. д-р Іван Головінський виголосить доповідь на тему „Юнацтво, старші пластуни, сеніорат — три стадії пластового виховання".

Пригадується, що всі члени УПС мають право активного і пасивного голосу в усіх справах, порушуваних на 10-ій Раді та у виборі нового проводу УПС. В обох днях 10-ої Ради обов'язує повний пластовий однострій.

Появилося друге число журналу „Бандура"

Ню Йорк, Н. Й. (М. Д.). — Недавно появилось друге число журналу-квартальника „Бандура", присвячене маестрові Григорієві Китастому, мистецькому керівникові Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Дітройті.

Естафету першої київської групи бандуристів привіз сюди віртуоз Василь Ємець, якому ми присвятили перше число, а перебрали її переємники традицій Гната Хоткевича — Полтавської та Київської капелі — українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка. І ці майстри українського мистецтва передавали і передають його наступним поколінням. Вони зберегли чистий дух традицій, збагатили його своєю тяжкою працею і передали її своїм переємникам. На сторінках нашого квартальника окрему увагу будемо присвячувати якраз цим традиціям. Зокрема, тим одиницям, які зберегли його в тяжкі роки, коли саме існування нашого інструменту стояло під загрозою заглади.

Ось короткий зміст другого числа: редакційна стаття. Далі слідує текст, присвячений Г. Китастому, а опісля його Капелі. На окре-

(Продовження на ст. 3)

ТАЙВАН ВІДКИДАЄ МИРОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ПЕКІНУ

Пекін, КНР. — Уряд КНР опублікував офіційний англійський переклад тексту звернення, яке він вислав до уряду на Тайвані. В своєму зверненні Пекін пропонував розпочати переговори з метою полагодити існуючий спір і наладнати співпрацю між тими двома чинниками. Офіційні чинники Тайвану відкинули пропозицію Пекіну.

В своєму зверненні Пекін підкреслив: „Гарячим бажанням китайського народу і його національних меншин по обидвох боках морської протоки, яка ділить континент від Тайвану, є ввійти у взаємні контакти, з'єднатися зі своїми рідними, розвинути товарообмін і зміцнити взаємне зрозуміння. Ми пропонуємо, щоб обидві сторони видали зарядження для уможливлення поштового руху між ними, товарообміну, летунської і морської служби та відвідин родин і туристів, а також для академічних, культурних і спортових обмін. Після того як прийде до з'єднання, Тайванові буде забезпечено у великому ступені автономію, як спеціяльного району та він зможе затримати свої збройні сили. Центральний уряд у Пекіні не буде вмішуватися в локальні справи на Тайвані. Існуюча соціяльно-економічна система Тайвану залишиться незміненою, як і спосіб життя на ньому та його економічні й культурні зв'язки з іншими країнами. Об'єднання нашої батьківщини є відповідальністю всіх китайців".

На це звернення урядові чинники Тайвану відповіли негативно, мотивуючи тим, що звернення Пекіну до Тайвану є звичайною пропагандою та що Пекін хоче тільки підпорядкувати собі населення Тайвану.

Пекін зі свого боку розгортає широку акцію за розмовами, у висліді яких прийшло б у першій стадії до контактів і розмов, в другій до співпраці, а в остаточній стадії до з'єднання обидвох частин Китаю з тим, що Тайван мав би змогу зберегти всі автономні права включно зі своєю системою, яка є зовсім відмінна від комуністичної, яка існує в КНР.

КПК зміцнює свою ідеологічну лінію

Пекін, КНР. — Керівні партійні і державні чинники щораз виразніше підкреслюють свою комуністичну ідеологічну лінію й вимагають її послідовного переводження в життя. Предсідник ЦК КПК Гю Яобанг виступив з основною програмовою промовою перед керівними діячами китайської культури, науки й шкільництва, в якій він дав сигнал до припинення лібералізаційних течій в духовому житті країни.

В КНР довго тривали дебати й спори, як далеко має піти лібералізація й наскільки теперішній режим повинен зревідувати скрайню партійну лінію, переводжену в життя за часів Мао. Деякі закордонні спостерігачі китайського життя передбачували тривалі лібералізаційні процеси, у висліді яких при залишенні формального дотеперішнього стану, в якому КПК є єдиною політичною силою, зайдуть глибокі зміни в її ідеології і програмі. Весною цього року найвищі партійні чинники видали масовими виданнями директиву про нові напрямні, в якій виразно відбилися намагання усучаснути партійну лінію, зірвати остаточно з політикою великої культурної революції, дати змогу вияву різним відтінням політичної думки в рамках марксистської теорії, але при тому визнати великі заслуги Мао Дзедона для Китаю і партії. Одначе вже декілька місяців після тієї деклярації прийшлося китайському керівництву видати дальші напрямні, а в них власне відбилася твердість політичної лінії, а навіть в деякому відношенні зворот до ортодоксального марксизму.

Предсідник партії Яобанг виразно підкреслив у своїй промові, що головним противником сучасного китайського режиму є „буржуазний лібералізм", який дозволяє „висловлювати сумніви й критикувати основні положення марксизму" та дає змогу висловлювати в друку того рода думки. „Як ми можемо толерувати такі неправильні течії та погляди?" — сказав Яобанг. А далі він сказав: „Ми повинні не лише критикувати такі погляди, але й активно протиставитися їм публічно, зокрема на відтинку виховання молоді. Ми мусимо карати людей, які поширюють такі думки, при помочі закону за їхню контрреволюційну діяльність. Ми мусимо оберігатися й поборювати тенденції буржуазного лібералізму та всі спроби відірватися від керівництва КПК та від соціялістичної дороги".

Негайно після виголошення тієї програми партійні чинники видали нову директиву, в якій вони видали доручення усім партійним клітинам і діячам притримуватися її.

Чотири іранські командири загинули в летунській катастрофі

Тегран, Іран. — В поворотній дорозі з фронту чотири іранські військові командири загинули в летунській катастрофі й таким чином іранські збройні сили великою мірою обезголовлені. Причина катастрофи невідома, але державні чинники офіційно заперечують, що це міг бути саботаж.

Лиха доля переслідує лідерів сучасного Ірану. Велика частина з них загинула з рук іранських, протирежимових терористів, внутрішні суперечності виелімінували інших, а остання летунська катастрофа причинилася до великого послаблення іранських збройних сил. В цій катастрофі загинули: міністер оборони полковник Муса Намджю, шеф генерального штабу, генерал Валіоллянг Фалягі, командир військового летунства, полковник Джавад Фаґурі і заступник командира революційних ісламських гвардійців та командир елітарної дивізії парашутистів, генерал Могсон Колягдоз.

Військові командири іранських збройних сил займали повністю невтральне становище в боротьбі привладних ісламських елементів і їхніх противників. Вони навіть відмовилися були підтримати свого законного найвищого командира, колишнього президента Абольгассана Бані-Садра у його конфлікті з муллами. Бані-Садр з особливою запопадливістю старався здобути прихильність військових командних чинників, більшість свого часу він перебував з ними на фронті і в оперативних штабах, та це не принесло бажаних для нього наслідків. В моменті найвищого загострення конфлікту військове командування підтримало аятоллу Хомейні, а не свого законного найвищого команданта-президента.

Смерть чотирьох військових командирів прийшла в дуже нефортунному моменті для Ірану. Перед декількома днями іранські з'єднання на фронті Абадану перевели неочікувані офензивні операції, які закінчилися чималим успіхом для них. Саме тепер іранське командування підготовляло свої відділи до використання того успіху.

Після численних розстрілів різних військових командирів, що їх перевела ісламська влада, а втечі інших за кордон, іранські збройні сили відчували великий брак компетентних військових командирів вищого ешелону.

Як подають міжнародні інформаційні служби, серед населення Ірану публічно дискутується, коли впаде ісламська влада, бо на думку більшости населення вона втриматися не може і її упадок є тільки питанням часу. Відповідальні елементи клопочуться проблемою хто перебере владу після аятолли Хомейні і його ісламських фанатиків.

Філія УКУ в Чикаґо влаштовує дискусійні вечори

Чикаґо, Ілл. (Д. М.). — Серію дискусійних вечорів, як також і офіційне відкриття академічного року, започаткує в п'ятницю, 9-го жовтня, Владика Іннокентій Лотоцький доповіддю на тему „Значіння християнського світогляду в науці".

В минулому тут на Філії Українського Католицького Університету часто відбувалися різні доповіді, які цього року будуть переведені на більш постійній базі — кожної п'ятниці відбуватимуться дискусійні вечори на теми загально-культурні, літературні, суспільно-політичні, богословсько-церковні, з тим, що остання п'ятниця місяця буде зарезервована виключно для молоді.

У жовтні, крім вищезгаданої доповіді Владики Інокентія, доповідати будуть: 16-го жовтня: Раїса Мороз — „У карнавалі історії Леоніда Плюща"; 23-го жовтня: Богдан Рубчак — „'Еміґраційність' еміґраційної літератури"; 30-го жовтня: вечір молоді (фільми).

(Закінгення на стор. 3)

КҐБ АРЕШТУЄ ЖИДІВ У КИЄВІ І ХАРКОВІ

Київ. — Приватними шляхами надійшли вістки з Києва, що органи КҐБ і міліції вже декілька тижнів перед річницею масового морду жидів у Києві, що його доконали спеціяльні групи гестапівців 1941 року, отримали доручення з Москви допильнувати, щоб у Бабиному Ярі, місці масових розстрілів, не відбулися ніякі відзначування роковин розстрілів, а тим більше демонстрації.

Всіх людей, які не живуть в околиці Бабиного Яру, а які появлялися тут, міліція й КҐБісти провіряли, а тих, яким ствержено, що вони жиди, відвезено до тюрми. Арештовано також групу жидів, які прибули з вінками, щоб зложити їх на місці смерти гітлерівських жертв. Судові розправи чотирьох з них уже відбулися і їх засуджено на декілька тижнів тюрми за „хуліганство", справи інших ще в слідстві.

Використовуючи нагоду, КҐБ перевів ширші арешти в Києві і Харкові, допитував більшу кількість людей та особливо інтересувався тими, які зложили прохання на одержання пашпортів до Ізраїля. Батьки дітей, які наміpені виїхати до Ізраїлю заложили приватні курси навчання мови іврит в Харкові, яка є офіційною в Ізраїлі. На такі курси ходить коло 30 дітей, а їхнім керівником є інженер Олександер Парицький. Парицького арештовано також і пред'явлено йому обвинувачення в поширюванні наклепів на Совєтський Союз. Між доказами „вини" Парицького КҐБ і прокуратура подали оригінальний текст шкільної задачі його дочки. Дитина написала в тій задачі, що вона має маму й мачуху". Мачуха не дає їй змоги виїхати до її родини, яка живе в залитому сонцем місті, де дитина ніколи не була і де говорять незнаною їй мовою, яку вона щойно вивчає. КҐБ склясифікував ту домашню задачу дитини, як „антисовєтську пропаганду", а з огляду на малолітність авторки, обтяжило батька відповідальністю за ту „антисовєтську пропаганду". Іншим арештованим теж закидають „антисовєтську пропаганду", або „хуліганство".

У світі

ПАПА РИМСЬКИЙ ІВАН ПАВЛО II ЗА ЗГОДОЮ лікарів перейшов до нормального виконування усіх тих функцій, що їх він виконував перед тим. Лікарський консиліюм після докладної й всебічної перевірки дійшов до однозгідного висновку, що Папа переборов важкі й небезпечні наслідки поранення турецьким терористом Мегметом Алі Аджою й повернувся до повного здоров'я, а завдані йому рани не залишили наслідків. Як відомо, Папа був оперований аж двічі. Друга операція відбулася декілька місяців після першої, щоб дати змогу організмові реконструювати сили й відпорність. В часі реконвалесценції папа перебував у літній резиденції Пап в Кастель Ґандольфо, де він відбував щоденні довгі проходи та багато пливав. Перша публічна авдієнція Папи й благословення на площі св. Петра в Римі відбудуться в неділю, 4-го жовтня.

В ЧЕТВЕР, 1-ГО ЖОВТНЯ, ВИБУХЛА В БЕЙРУТІ, столиці Ливану, бомба потужної розривної сили. Бомба вибухла поблизу штабових і урядових приміщень палестинських терористів. У наслідок вибуху загинуло понад 50 людей, у тому числі деякі значні провідники й командири палестинських партизан. Більшість убитих це звичайні партизани й терористи, які перебували припадково в часі вибуху поблизу авта, в якому була бомба, або ті, які виконували там всякого роду служби. Виконавці того замаху невідомі. Припущення ідуть у різних напрямах. Дехто припускає, що це зробили агенти Ізраїля, інші думають, що це було діло християнських міліціонерів у їхній боротьбі з лівивими, або членів секти шіїтів, які ведуть збройну боротьбу проти комуністів. Між палестинськими партизанами й терористами постали різні ворогуючі між собою групи, які взаємно вистрілюються. Можливо також, що замах доконали члени недавно посталої організації ливанських патріотів, які намагаються таким чином добитися усунення з території їхньої країни чужі збройні сили та партизан і терористів.

В РІО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, КОЛИШНІЙ СТОЛИЦІ Бразилії, а тепер її найбільшому й найважливішому місті, вийшов з лікарні президент тієї країни Хоао Батіста Фіґурейдо. Президент Фіґурейдо два тижні тому мав серцеву атаку, спричинену звапнінням жил. Лікарі ствердили потребу проведення операції для вложення президентові так званих „байпесів", одначе, коли така операція буде проведена, залежить від дальших медичних дослідів. У часі перебування президента Фіґурейда в шпиталі та на реконвалесценції заступатиме його заступник Авреліяно Шавез. Заступник виконуватиме функції президента принаймні два місяці.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ІРАНУ АБОЛЬГАССАН Бані-Садр повідомив про створення „переходового" іранського уряду на еміґрації. Не буде це звичайний екзильний уряд, а тільки переходове тіло, яке в часі перевороту й скинення влади ісламських фанатиків на чолі з аятоллою Хомейні перебере ведення державних справ. Бані-Садр відіграватиме ролю провізоричного президента аж до нових виборів на президента. Найближчим співробітником і справжнім виконавчим чинником буде Рада спротиву, головою якої Бані-Садр іменував Массуда Раджаві, командира Муджагедін-і-Хальк. Бані-Садр заповів уже недалекий упадок режиму Хомейні з огляду на те, що він вже не кермує справами Іраку, не має ні відповідних людей, ні пляну, чи навіть загальнішої концепції. Після опублікування тих заяв і рішень Бані-Садра проти них виступив речник монархістичної організації Азадеґан, який заявив, що Іран має бути знову монархією, а Бані-Садр аж ніяк на президента не надається.

ДОДАТКОВІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КАТАСТРОФУ іранського транспортового літака С-130, в якій загинув шеф генерального штабу іранських збройних сил, міністер оборони та два інші командири, потягнула за собою також смерть 37 інших старшин, а між ними повний командний склад Революційної ґвардії, збройного рамени ісламського режиму. На місце загинувшого шефа штабу генерала Валіолляга Фалягі аятолла Хомейні іменував шефом штабу генерала Квассема Алі Загірнеяда, а на його дотеперішній пост командира сухопутних військ полковника Алі Шіразі. Спостерігачі звертають загально увагу, що обидва новоіменовані відзначилися як командири у боях проти курдських повстанців. З того вони роблять висновок, що ісламський режим плянує загострення боротьби проти визвольного руху курдів.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ПОНОВНО ЗАПОВІВ, що він накладе вето на кожне асиґнування коштів, яке порушує його програму зменшення видатків. Промовляючи на четвертій за його урядування пресовій конференції, Президент закликав населення ЗСА до терпеливости, щоб дати час його програмі зниження податків і видатків стимулювати мляву економіку країни. Він вважає, що депресія стану фінансової біржі викликана „песімізмом" щодо спроможностей Конґресу стримати свої видаткові імпульси.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ПІДТРИМАВ закуп нового посуду Першою Лейді Ненсі Реґен в ціні 209,508 долярів. Президент на пресконференції сказав, що багато посуду було розбито під час державних прийнять. „Ми не можемо накрити столи посудом повного сервізу". Зрештою, повідомив Президент, посуд закуплено за приватні пожертви анонімного донора.

ДЕМОКРАТИ У КОНҐРЕСІ ПРИПУСКАЮТЬ, що, не дивлячись на проблеми у зв'язку з економічною програмою, особиста популярність президента Роналда Реґена буде головною гаттю на шляху повернення до популярности Демократичної партії у 1982 році.

ДО ЗМІН У ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ПРАВИБОРАХ закликали двадцять американських політиків та ряд інших видатних осіб, які беруть активну участь у публічному житті Америки. Від них вийшла така пропозиція, щоб правибори тривали тільки чотири дні, кожного місяця нарізно, як також, щоб у часі правиборів на крайову конвенцію для визначення даного кандидата на президента — не вибирати делеґатів із двох головних партій — Республіканської і Республіканської.

АВТОМАТИЧНЕ ВИРІВНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО збільшення коштів прожитку міським працівникам транспорту, зустрінулося з гострою критикою посадника міста Ню Йорку Едварда Кача та з урядовцями транспортації. За ухвалою, проти якої не можна апелювати, наступного тижня 35,000 працівників автобусів та підземок цього міста отримають 36 центів підвишки на годину.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ ФЕДЕРАЛЬНИХ поліційних чинників, у Ню Йорку викрито зловживання на широку скалю харчовими купонами. Припускають, що групи організованого злочину на спілку з міськими урядовцями, обмінними касами та власниками крамниць харчових продуктів, допустилися крадежі на суму десяток мільйонів долярів із бюджету цієї допомогової програми, призначеної для найбідніших верств населення, особам нездібним до праці, або емеритам, пенсійна платня яких не вистачає їм на прожиток.

СТЕМФОРДСЬКА ЕПАРХІЯ ВІДЗНАЧИТЬ СРІБНУ РІЧНИЦЮ

Стемфорд, Конн. — Українська Католицька Епархія Стемфорду приготовляється до відзначення її срібної річниці спільною Архиєрейською Божественною Літургією тут в неділю, 11-го жовтня ц. р. Богослуження та інші торжества запляновані на цей день відзначать річницю встановлення в 1956 році Папою Пієм XII Апостольської Екзархії Стемфорду, в склад якої входили українці католики стейтів Ню Йорк і Нової Англії з власним єпископом на чолі.

За пляном, день почнеться обідом для архиєпископів і єпископів у пошані Кардиналові Владиславові Рубіну, Префектові Священної Конґреґації для Східніх Церков, в парохіяльному центрі св. Марії при 540 Елм Ст. у Стемфорді.

Сама Архиєрейська Служба Божа завершить святкування: можна сподіватися, що прибудуть численні нотаблі на Богослужбу, яку відправить теперішній єпископ Владика Василь Лостен, у Церкві св. Марії.

В пляні дня теж дві окремі вечері, які відбуватимуться рівночасно: одна для ієрархів, священиків, громадських достойників і парохіяльних представників, яка відбудеться в авдиторії Колеґії св. Василія при 195 Ґленбрук Ровд у Стемфорді, а друга — буфет для

Владика Василь Лостен

загальної публіки, в спортовій залі Малої Семінарії св. Василія, 39 Кловеллі Ровд. Місця на цій другій вечері — тільки за замовленням.

Буфет почнеться о год. 5-ій, а вечеря в Колеґії о год. 6-ій.

Прибудуть церковні достойники

Декілька католицьких ієрархій і церковних достойників уже подали до відома, що вони мають намір прибути на відзначення 25-ліття Стемфордської Епархії, згідно зі словами о. архимандрита Віктора Поспішила, комітетового відповідального за запрошення.

Кардинал Владислав Рубін

На чолі списку гостей — Кардинал Владислав Рубін, Префект Священної Конґреґації для Східніх Церков. Цей прелат є особливо цікавою постаттю, для українців, тому що він народився в Галичині, в Західній Україні — син української матері, яка й по-українськи плавно говорила.

Кардинал Рубін, отже, знає з власного досвіду обставини в Західній Україні перед і після Другої світової війни. Так, як багато українців, які еміґрували в тих роках, кардинал Рубін був ув'язнений в совєтському лаґері, а згодом його вислано на заслання. Тепер, як Префект Східньої Конґреґації, його Еміненція очолює ватиканське бюро для

(Продовження на ст. 3)

ПОМЕРЛА СВ. П. ОСИПА КУРОВИЦЬКА

Ню Йорк, Н. Й. Тут в понеділок, 5-го жовтня ц. р., померла по довгій і тяжкій недузі на 76-му році життя св. п. Осипа Куровицька, дружина відомого українського підприємця Ераста Куровицького. Покійна народилася 22-го червня 1906 року в селі Хлібичин Пільний, Західня Україна. Залишила у смутку теж синів Ярослава з дружиною Іриною і Зенона з дружиною Веславою та внуків. Була членом 194-го Відділу УНСоюзу. Похорон відбудеться у четвер, 8-го жовтня, з похоронного заведення Яреми в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розв'язати руки органам безпеки!

Одним із найбільших проступків ліберального крила Демократичної партії, яке насправді заволоділо цією партією, існуючими засобами — пресою, радіо і телевізією — як теж Конгресом і Найвищим Судом, це нагінка проти двох установ, покликаних для гарантування безпеки Америки і її громадян: Федерального Бюра Інвестигацій (ФБІ) та Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей). Замість дати якнайширшу свободу рухів тим органам безпеки — спутувано їм руки, так само роблено супроти уніформованої поліції, — атаковано ті установи за ніби зловживання їхніми компетенціями, чи навіть за „нелегальні" дії.

Відомо, що судівництво в Америці теж просякло духом „громадянських свобод", що у практиці створило систему „оборотових дверей": злочинець входить на судову залю оборотовими дверима і тими ж дверима виходить на свободу. Такі відомі коментатори-колюмністи з консервативного табору, як Вільям Баклі, Патрік Бюкенен чи Джозеф Крафт — неоднократно стверджували, що американські ліберали, надзвичайно чулі на людські права, насправді беруть в оборону злочинців а не їхні жертви, сірих громадян, які повинуються законам.

Поліція, яка женеться за злочинцем, який відстрілюється, не має права вдертися до його помешкання, не маючи писаного дозволу зі суду. Ревідуючи з таким дозволом у руці, помешкання злочинця, не має права обшукувати осіб, яких там знайшла. Арештованому треба рецитувати формулу про його „права", які дозволяють йому покликати собі до поліційного переслухання адвоката, котрий з черги може заборонити свому клієнтові зізнавати та наказати мовчати. Виходять на волю на „бейл" (застав) злочинці, які використовують ту волю для переведення дальших злочинів, або, зрікаючись отих грошей з „бейлу" втікають. Найвищий Суд, визнавши спершу кару смерти „протиконституційною", опісля дав право рішати про введення такої кари стейтовим асамблеям. Нюйоркська стейтова асамблея двічі рішала вже завести кару смерти, але демократичний губернатор Кері завжди зголошував вето та заповідав, що коли б навіть знайшлася більшість двох третіх, яка опрокине його вето, то він кожного, засудженого на смерть злочинця буде помилувати. Штудерна судова процедура в Америці дозволяє, що оборонець обвинуваченого злочинця може „торгуватися" з прокуратором, чи його клієнт має признатися до вини чи ні і яку кару дістане в якому випадку, — існує теж ніде не видана установа, що один чоловік після кількахвилинної розмови з в'язнем може рішати, чи звільнити його на „пароль" чи ні...

Зв'язали теж руки ФБІ, яка ніби переступала леґальні межі, ганяючися за комуністами і шпигунами. Тим часом — це установа, яка затруднює осіб тільки з високою освітою у віці 23-35 років та ще й після переведення 15-тижневого вишколу, підлягає Секретаріятові справедливости і у свому архіві зберігає 195 мільйонів відтисків пальців дійсних чи потенціяльних порушників законів.

Коли ФБІ діє на внутрішньому терені ЗСА, то Сі-Ай-Ей — на закордонному. Це розвідка і контррозвідка, без якої не всилі обійтись ні одна сучасна країна. Правда, Сі-Ай-Ей була причетна до переведення перевороту в Ірані у 1953 році, коли то скинено режим Мохаммеда Моссадеха і привернено владу шахові Резі Паглеві, союзникові Америки. Американські та міжнародні ліберали, симпатизуючі з комуністами, донині не всилі забути Сі-Ай-Ей що вона допомогла в Чіле у 1973 році скинути з влади тамошнього комуністичного диктатора Сальвадоре Альенде, при чому самовладний комуніст стрілив собі в лоб.

Цікаво, що критика американських органів безпеки, поліції, ФБІ та Сі-Ай-Ей, виходячи зі засновку „леґальности", не беруть на увагу, чи „нелеґальна" дія тих органів — корисна чи шкідлива країні і її громадянам. Коли ж існують у світі диктатори-терористи, як кубинський Фідель Кастро, іранський аятолла Хомейні чи лівійський Муамар Каддафі, то це дуже дискусійна проблема, чи треба строго триматися законних, леґальних і чесних засобів, коли йдеться про зміну тамошніх нестерпних відносин та поставлення на місце тих нелюдів — діячів здатних до співпраці з культурним світом. Треба сподіватися, що, може, за президента Роналда Реґена, розв'яжуть руки органам безпеки, дозволяючи їм краще і легше поборювати ворогів ладу і безпеки.

УРЯД ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ЗВІЛЬНИВ совєтського агента Гюнтера Ґуяма, який, як східньонімецький утікач, вкрутився у довір'я соціялістичного канцлера Віллі Брандта, став його секретарем і найближчим співробітником та завдяки цьому доносив через Східній Берлін до Москви найвищі державні таємниці. Після його виявлення канцлер Брандт подався до димісії, а його місце зайняв Гельмут Шмідт.

Ніна Строката

УКРАЇНСЬКА ГЕЛЬСІНКСЬКА ГРУПА

Нарис другий

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ І ГЕЛЬСІНКСЬКИЙ ПРОЦЕС

Вже згадувалось, що Українська Група „Гельсінки" втрачала членів через арешти і поповнювалась новими активістами.

Між тих, хто підтримав гельсінкський рух, були і політв'язні. 1979-го року в одному з концтаборів (чоловічий табір спеціяльного режиму в селищі Сосновка — Мордовія) створилась Група сприяння виконанню Гельсінкських угод у місцях позбавлення волі СССР.

Сама назва говорить про мету і склад Групи. Розширену назву не раз заступали лаконічнішою: Табірна Група „Гельсінки".

Членами Табірної групи „Гельсінки" стали політв'язні різних національностей: Баліс Гаяускас, Олександер Гінзбург, Святослав Караванський, Едуард Кузнєцов, Богдан Ребрик, православний священик о. Василь Романюк, Данило Шумук.

Саме в той час, коли в Мордовській Сосновці було створено Табірну групу „Гельсінкі", в іншому концтаборі, теж розташованому в Мордовії, відбував покарання за членство в Гельсінкській групі України Микола Руденко — перший голова Групи. Руденко вже не раз наголошував, що і в ув'язненні буде продовжувати гельсінкську діяльність. І справді: його підписи з'являються під документами новоствореної Табірної групи.

У Мордовії ще дотепер відбуває покарання Оксана Попович, засуджена 1974-го року. Ця жінка теж стає членом Табірної групи. А згодом вічний в'язень Юрій Шухевич, вживши традиційні тюремні методи контактів, приєднався до Гельсінкської групи в'язнів.

Табірний компонент українського гельсінкського руху не був стабільний. Це тому, що в когось закінчувався табірний період неволі (як от у о. Василя, якого взимку 1979-го року скеровано на заслання до Якутії). А в когось закінчувався повний реченець (як у Караванського). Гінзбурга та Кузнєцова, як відомо, в 1979-му році обміняли на двох совєтських шпигунів і привезли до ЗСА.

Отже влітку 1979-го року українці були більшістю в Табірній групі „Гельсінкі". Вони і склали Українську секцію цієї Групи.

Восени 1979-го року, коли існування Гельсінкської групи в Україні в наслідок арештів було поставлено під загрозу, Українська секція Табірної групи висловила думку про об'єднання сил. Тоді репрезентативний кворум Гельсінкської групи в Україні перевів приєднання членів Табірної групи.

Меморандум з приводу намірів КҐБ ліквідувати Гельсінкську групу в Україні підписали всі, хто восени 1979-го року був активним учасником гельсінкського руху українців: Микола Горбаль, Віталій Калиниченко, Іван Кандиба, Святослав Караванський, Ярослав Лесів, Володимир Малинкович, Оксана Мешко, Оксана Попович, Богдан Ребрик, Петро Розумний, о. Василь Романюк, Ірина Сеник, Іван Сокульський, Василь Стрільців, Ніна Строката, Василь Стус, Вячеслав Чорновіл, Стефанія Шабатура, Данило Шумук, Юрій Шухевич.

Протягом наступного 1980-го року в'язнів мордовської Сосновки перевезено до одного з уральських таборів (Пермська область). У тих концтаборах вже відбували свій реченець засуджені за гельсінкську діяльність в Україні чи деінде.

Зчасом стали з'являтися документи з підписами тих, хто був учасником Табірної групи „Гельсінкі" і тих, хто був учасником гельсінкського руху в Україні чи інших реґіонах СССР (Бердник, Лук'яненко, Маринович, Матусевич, Орлов, Тихий).

Отак перепліталися шляхи причетних до гельсінкського процесу на волі й в неволі.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРУПИ „ГЕЛЬСІНКІ"

1. *Український Правозахисний Рух. Документи й матеріяли Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. „Смолоскип" 1978. ст. IX-X, II-14, 63—67.*

2. Ніна Строката. *Українська Гельсінкська група від заснування (1976) до виарештування (1980). В журналі „Сучасність", 1980. ст. 63—69.*

3. *Інформаційні Бюлетені Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод. Випуск ч. 1, 1978 р., ч. 2, 1978 р., безномерний, березень 1979 р., ч. 1, 1980 р., ч. 1980 р., ч. 2, 1980 р. „Смолоскип", 1981. ст. 169—172.*

4. The Human Rights Movement in Ukraine. Documents of the Ukrainian Helsinki Group, 1976-1980. Smoloskyp Publishers, 1980, pp. 251-265.

5. Ukraine and Helsinki Accords. Human Rights Commission, World Congress of Free Ukrainians, 1980, pp. 135-140, 141-154, 169-175.

6. The Persecution of the Ukrainian Helsinki Group. Human Rights Commission, World Congress of Free Ukrainians, 1980.

7. 39 Who Believed. A publication of the U.S. Helsinki Watch Committee, May 12, 1980.

Поправка

У „Свободі", ч. 183, 29-го вересня ц. р., у статті Ніни Строкатої — „Українська Гельсінкська група" було надруковано: „Репрезентативна система ніби хотіла відштовхнути...", а слід читати: „Репресивна система ніби хотіла відштовхнути..." Було надруковано: „Продовжуючи традиції сучасного українського слова...", а слід читати: „Продовжуючи традиції сучасного незалежного українського слова..." Як також було надруковано: „одним з найактивніших членів Групи стала Надія Світлична та Володимир Малинкович", а слід читати: „Одним з найактивніших членів Групи стала Надія Світлична".

З господарського життя

Речники уряду ЗСА на конференції Міжнародного валютного фонду та Світового банку в Вашінгтоні підкреслили у своїх виступах суворішу кредитову політику, як конечність для тих двох установ. Американці виявили, що ліберальна політика в даванні позичок відсталим країнам звичайно не викликує піднесення господарського життя країни, яка позичає, а тільки одноразово збільшує консумпцію дібр, що до того ще, і звичайно імпортованих із закордону. А обидві установи постали й існують для допомоги в господарській розбудові відстаючих країн і тому кредити повинні бути приділювані на базі того принципу. Консумпційні кредити дають тимчасову полегшу, але відтак лягають додатковим тягарем на країну, якій приходиться їх віддавати. Становище американських представників рішуче підтримали англійські делегати. Інші, хоча з тим не годилися, не заперечували йому, бо статути обидвох установ вимагають від них допомагати господарській розбудові й зміцненню відсталим країнам, як це підкреслювали американські делегати.

Цьогорічні рекордові жнива американських фармерів відбилися негативно на цінах пшениці, сої та кукурудзи й наслідком того прибутки фармерів цього року не зростуть, як передбачувано на 27 більйонів долярів, а тільки на коло 20 більйонів долярів. У висліді багатих жнив ціна пшениці впала на 7 відсотків, сої на 19 відсотків, а кукурудзи навіть на 23 відсотки. Скористають з того годівельники худоби в ЗСА та закордонні покупці американської пшениці й інших аграрних продуктів. Американські комсументи не відмічують того, або дуже мало, бо ціни кінцевих виробів для консумента все одно зростуть. Зменшення прибутків фармерів викличе зменшення закупу нових машин і взагалі господарського інвентаря. А це відіб'ється на американському промислі.

Французький соціялістичний уряд президента Франсуа Міттерана відчуває перші наслідки своєї господарської політики. Рішення уряду піднести урядові вклади в господарку Франції, а в першу чергу в її промисел, змусили уряд піднести суму видатків на ці цілі на 27 відсотків. А це з одного боку піднесе значно податки, які накладуть на населення, а з другого – збільшить дефіцит. Передбачуючи майбутню конечність піднести податки, соціялістичний уряд заповів, що обтяжить ними заможніші й найбільш заможні кола французького суспільства. Тим часом спеціяльний „надподаток", який мусітимуть платити найзаможніші, дасть тільки неповних два більйони долярів. Отже приходиться піднести податки також майже усім іншим. Будуть піднесені податки на такі товари масового вжитку, як: авта, бензина, папіроси, що відчує кожний, а найбільше вбогі кола суспільства. А державний дефіцит осягне рекордову цифру, 17,18 більйона долярів, що підіб'є зріст інфляції. Це знову в першу чергу відчують найбільш бідні верстви населення.

Статистичні дані американського експорту-імпорту за серпень цього року виявили великий зріст імпорту, спад експорту і в зв'язку з тим значне піднесення торговельного дефіциту зі закордоном. Імпорт виніс у серпні 24,7 більйона долярів, а експорт тільки 19,1 більйона. У висліді дефіцит піднісся до рекордової висоти на протязі останніх 18 місяців, тобто до 5,6 більйона. Причиною зросту загальної висоти імпорту є в першу чергу піднесення кількости ввезеної ропи, якої значна частина призначена для поповнення стратегічних резерв. Другою причиною зросту імпорту і спаду імпорту є зріст вартости американського доляра на грошових біржах світу. Через цей зріст вартости доляра американські фабричні вироби подорожчали, а імпортовані подешевіли. Хоч підвишка вартости американського доляра зменшується і доляр стабілізується на осягненій висоті, одначе наслідки того будуть слідні ще довший час особливо і в експорті-імпорті.

У Відні відбулася конференція представників польського уряду з 21 представником західніх банків, які уділили Польщі торговельних кредитів на суму 2,4 більйона долярів. Платність тієї суми припадає цього року. Поляки нездібні виконати цих вплат. Конференція відбувається на вимогу польської сторони при замкнених дверях і не будуть подавані подрібні інформації до публічного відома. Крім цього поляки зразу заявили, що не подадуть, як цього нормально вимагають кредитори, деяких докладніших даних про стан різних ділянок польського господарства.

Американські господарські кола стурбовані дальшим спадом продукції американських сталеварень і зростом імпорту закордонних сталей. В серпні цього року імпортовано 2,23 мільйона тонн сталей, а минулого року в той самий місяць тільки 1,37 мільйонів тонн. Таким чином серпнева цифра імпорту становить новий рекорд, бо дотеперішній був 2,2 мільйона тонн і походив з лютого 1978 року.

ПРОЄКТ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ ПІД ПРОВОДОМ соціяліста Франсуа Міттерана, президента Франції, знести кару смерти в країні став формально законом. Після прийняття і схвалення великою більшістю цього проєкту парляментом, де соціялісти мають більшість, його схвалив і Сенат, де соціялісти в меншості. Новий закон зносить кару смерти за всі злочини, навіть за зраду батьківщини, шпигунство й інші такого роду капітальні злочини.

Василь Федорончук

КИТАЙ І СУЧАСНА СВІТОВА СИТУАЦІЯ

I

Орган китайської компанії „Народний щоденник" опублікував 10-го серпня ц. р. вістку про рішення американського президента Роналда Реґена приступити до спорудження невтронної бомби, без коментування її. Своєчасність інформації дозволяє припускати, що її зміст не є неприємний для китайського керівництва, яке, однак, її не коментувало. Звичайно, китайський уряд не протестував, але його мовчання зовсім не імплікує критичної оцінки.

У світлі аналіз китайських експертів (або принаймні тих, хто стоїть близько до Денга Шіяопінга, сильної людини режиму і прапороносця політики наближення до Заходу), Пекін завжди бажав і сприяв американському військовому зміцненню. Китайська преса пише постійно, що СССР є „головним ворогом" і „першим джерелом небезпек війни в світі", і що його експансіоністичну політику полегшували слабість і нерішучість Вашінґтону та його европейських союзників, також у військовій ділянці. Китайці критикують західньоевропейські країни, котрі вагаються прийняти бази ракет типу „Круз", зброя, стратегічна важливість якої є більша ніж невтронної бомби.

Взагалі китайська доктрина збігається з думкою Реґена, за якою сильне збільшення американських військових витрат не зможе зрівноважити СССР, котрий таким чином знайдеться стиснутий в куті й буде змушений шукати угоди. Якщо бомба невтронна може спричинитися до залякання Москви, це добра річ з китайської точки зору. Потенціяльне розходження в поглядах між Пекіном і Вашінґтоном не стосується, власне кажучи, засобів, щоб протистояти СССР, а останньої цілі силової спроби перед переговорами: або, чи ставкою будучих переговорів має бути тільки зменшення або обмеження озброєння (згідно зі схемою договорів САЛТ), а чи загальний відступ СССР за межі, які були б менше загрозливими також для Китаю, — це, що імплікувало б виведення совєтських військ з Афганістану, зменшення совєтської допомоги для В'єтнаму і зменшення військ і ракет здовж китайсько-совєтського кордону.

Мудровані дискусії, які відбулися на Заході щодо „філософічних" характеристик невтронної бомби (зброї, яку дехто визначив „капіталістичною", бо нищила б людські істоти, але зберігала б матеріяльні речі), або стосовно її „психологічної" небезпечности, (бо знизила б поріг нуклеарного „підіймання" — escalation), не мали відгомону в Китаї, де питання війни й миру спрощують в його суттєвих висловах, як чисте співвідношення сил. Якщо СССР є нині суперпотугою в наступі, у фазі гегемонії й експансії, ЗСА, на думку китайців, мають всі мотиви, щоб протидіяти. Очевидно, метром оцінки є китайський інтерес ухилитися від совєтського затиску: „увійти в союз з тигром, щоб поборювати ведмедя".

Проте китайці переконані, що військова сила, як фактор відраджування", є тим успішнішою, якщо її супроводжує далекоглядна політика союзів; тому вони обстоюють погляди, що Вашінґтон повинен би погоджувати з Китаєм крім того, що з західньоевропейськими союзниками і з Японією, ґльобальну політику стримування СССР. Більше ніж переваженим погрозою зброї (що включала б надмірний ріст американської військової потуги і що не відповідає китайським інтересам), СССР повинен би бути ізольований політично послідовною дипломатичною дією.

Антисовєтська стратегія

На підставі аналізи офіційних документів і висловлювань сучасних керівників Китаю, особливо найвпливовішого його лідера Денга Шіяопінга, становище Пекіну до сучасної світової ситуації можна підсумувати в наступних точках:

1. Для Китаю продовжує бути дійсною теорія, опрацьована Мао Дзедоном у 1974 році, за якою існують три світи: перший світ становлять дві суперпотуги (ЗСА і СССР); другий включає індустріялізовані країни (Західню Европу і Японію); Третій світ представляють слаборозвинені країни, найважливішою з яких є Китай.

(Продовження буде)

Теодор Терен-Юськів

7-ИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ У ПОЛЬЩІ

I

Цьогорічний, центральний, збірний і досі найбільший фестиваль — огляд пісні, музики і танцю української спільноти в Польщі, чи точніше наших молодечих гуртків, що існують при підставовій і всеобіймаючій організації Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ), був сьомим з ряду та ще і ювілейним, оце ж бо минуло 25 літ від часу заснування цієї вагомої організації. Такі огляди освітньо-мистецької діяльности в рамках співочо-музичних колективів, мали б відбуватися щочотири роки. Ці імпрези в Польщі, варті уваги кожного українця, де він не знаходився б, в Україні чи в найдальшому розсіянні. Адже ж — це єдина нагода безпосередньої зустрічі і перегляду, через співочо-музично-танцювальну призму, національно-суспільного прояву життя української громади в тій країні поза залізною греблею. Такий фестиваль-огляд — це відрадний культурницький празник себевияву серед — як відомо, — не зовсім сприятливих обставин для українського національного життя у країні під комуністичним устроєм.

Поминаючи політичні чинники, влаштувати такий збірний огляд співочо-танцювальних гуртків, зовсім не така то проста та звичайна справа. Цеж бо не західній світ; не Америка, Англія чи якась інша поцейбічна країна. Коли автор цих рядків пробував зацікавитися, чому немає друкованих програмок із важливої події, то дізнався, що просто не можна було дістати паперу. Ба щобільше, щоб записати на магнітофонну стрічку програму концерту, треба було ухитрюватись, купивши касети з награннями визначних мистців, вимазувати все награне, щоб на цих же стрічках записати власний концерт. Отже, не можна було купити навіть нових, ненаграних касет-стрічок.

І власне деякі з цих награних касет із цього фестивалю дійшли до автора цієї статті.

Сама концертова імпреза була справді довжелезна, навіть маратонська, бо поділена на два дні, тривала 16 годин і 20 хвилин. Відбулась вона при вийнятковій, весняній негоді – українцеві „все вітер в очі" — бо було дуже холодно, вітряно і дощово, в суботу і неділю, 13-го і 14-го червня ц. р. у заповненому кількатисячною масою глядачів в амфітеатрі, міста „на кресах" (ми завжди мусимо бути пов'язані з „кресами"), Кошаліна. Додавши до самодіяльних молодечих колективів і шкільні гуртки дітей, що леписувались на своїм власнім концерті, то всіх таких організацій нараховувалось 37. Програма розподілялась на чотири концерти, по два — на день. Кожен концерт тривав понад чотири години. Чи не належить глибокий подив і признання такій публіці, що, при атмосферичній непривітності, зуміла не тільки витримати довжину програми, але, як свідчили часті, загальні і ритмічні оплески, головно до танців, мала ще і „ґуд тайм" та духове піднесення. А про запал, витривалість і труд виконавців, хіба згадувати і не приходиться. Однак вдячність за працю таки їм належиться. Який же світлий приклад для американських українців!

Самозрозуміло, що писати докладну критику на таку довженну імпрезу просто немислимо, а крім цього треба б було бути присутнім на самому фестивалі, зокрема коли мова про оцінку танців. Тому на основі записів із касет і деяких статтей часопису „Наше слово", годиться присвятити увагу найважливішим моментам і найбільш характеристичним прикметам цього народного празнику.

У заподанні про цю ювілейну подію, треба закарбувати, що 7-ий концерт-огляд молоді і старших, мав і свій якби пролог, яким був 10-ий концерт-попис шкільних дітей з українських шкіл у Польщі. Виступило там 277 дітей, з 17 місцевостей. Деякі діти прибули з таких віддалених поселень, як Ґданськ і Перемишль. Вони співали, деклямували („Любіть Україну", Сосюри), і танцювали успішно на радість батьків, учителів і глядачів. Запису співів шкільних дітей не маємо, крім взірцевого і прекрасного дитячого хору „Проліски" з Білого Бору, під проводом Богдана Фіцака, що його записано, щойно на властивому фестивалі, де цей хор захоплював людей.

Тому, беручи цю імпрезу в цілості, 7-ий збірний і ювілейний огляд співочо-музично-танцювальної самодіяльности української громади в Польщі, був „Великим днем", — як пише варшавське „Наше слово", — для всіх наших тамошніх людей. А відомо ж, що самий концерт-огляд був тільки кінцевим, світлим етапом, що його мусіла попередити довга і кропітка праця приготування, яка вкінці увінчалась блискучим і заслуженим успіхом. Людиною, що мала в руках ініціятиву і керувала цілою зрізничкованою, музичною роботою задуму з представництва УСКТ, був мистецький керівник і диригент, чоловічого хору „Журавлі" Ярослав Полянський. Тому успіх цього свята, це, в великій мірі, його заслуга. Без сумніву, вершинним мистецьким досягненням імпрези, був саме спів хору „Журавлів", під його орудою, додавши до них ще і голоси шкільного хору з Варшави, що тільки скріплювало мистецький рівень фестивалю.

Зараз по „Журавлях", найбільш мистецько зрілою і репрезентативною одиницею, виявив себе співочо-інструментальний ансамбль, жіноче тріо „Бандура" з Перемишля. Ці бандуристки — це якби напів професійна група. Маючи в існуючих обставинах, належно підібраний репертуар, наприклад, з історично-патріотичних пісень „Де Дніпро наш котить хвилі" Вербицького, про „Україну, славний край козачий", сумовиті та веселі народні пісні, спів і гра тріо, залишає по собі довготривале враження. Окрасою „Бандури" є провідний голос, гарне драматичне сопрано, що частенько, без потреби, криє інші дещо, слабші голоси.

Дальше познайомлюємось із дуже цікавим і цінним, численнішим, фолкльорним, хорово-інструментальним колективом „Лемковиною". Не тільки українська преса в Польщі, але і люди, що приїжджають до Америки, оповідали багато дечого гарного про цю співочу-інструментальну групу. Однак „Лемковина" здобувши собі вже давніше добру славу під тиском несприятливих умовин перестала якийсь час працювати і виступати. По довшій перерві, все таки під проводом, свого попереднього диригента, невтомного і спосібного Ярослава Трохановського, який включив до ансамблю навіть своїх двоїх дітей (9 і 11-літніх), „Лемковина" ожила знову. Воно відчувається ще дещо, що оновлений колектив мусить краще зіспіватися і зігратися (розстроєна скрипка в першій пісні).

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ЗАКЛИКАЄ ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ: ПРЕДСІДНИКІВ, СЕКРЕТАРІВ, КАСИРІВ ТА КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ ВЗЯТИ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ. ЗА АКТИВНУ УЧАСТЬ І УСПІХИ В ЦІЙ КАМПАНІЇ ПЕРЕДБАЧЕНІ НАДЗВИЧАЙНІ НАГОРОДИ І ВОНА БУДЕ РІШАЛЬНА ДЛЯ ВИБОРУ КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ І ДЛЯ УЧАСТИ У КОНВЕНЦІЇ В ТРАВНІ 1982 РОКУ.

Чикаго-південь вшанувлао св.п. У.Целевич-Стецюк

Минуло сорок днів від дати, коли всю нашу громадськість потрясла трагічна вістка про передчасний відхід у вічність невіджалованої пам'яті Уляни Целевич-Стецюк, борця словом і ділом за волю України. У сороковий день її смерти наша спільнота помолилася в церквах за спокій душі св.п. Уляни Целевич.

В суботу, 26-го вересня, в церкві Пречистої Діви Марії на середньому півдні Чикаго панахиду відслужив о.Ю.Катрій. Співав парафіяльний хор „Троянда" під диригентурою В.Притоцького. В неділю, 27-го вересня, у церквах св.Василія та Михаїла відслужив панахиду о.І.Кмеч. Рівночасно в церкві св.Йосафата в Манстер панахиду відслужив о.крилошанин В.Возняк, а в церкві св.Михаїла в Геммонді—о. І.Шарба. Панахиди були замовлені місцевим проводом ОУВФ.

Після панахиди, 26-го вересня, в церковній залі відбулися жалібні сходини, на яких М.Ґалан — близька подруга і посестра св.п. Уляни — поділилася з присутніми спогадами про їхню співпрацю та про вельми сумну долю Спочилої і її жертовну діяльність за визволення України. Сходини закінчили співом „Видиш, брате мій.".

Григорій Петрович

Філія УКУ...

(Продовження зі стор. 1)

На Філії ровнож продовжуватимуться зайняття із попередніх років. Виклади на Педагогічних курсах почнуться в суботу, 3-го жовтня. В осінньому семестрі викладати будуть: Дарія Маркусь Основи педагогіки; Раїса Мороз — Українська мова; Богдан Рубчак Іван Франко; Мирослав Семчишин — Методика навчання української мови. Виклади відбуваються кожної суботи від год. 9:30 рано до 1-ої по полудні.

Крім Педагогічних курсів, які призначені не тільки для тих, які хочуть здобути кваліфікації, щоб вчити в школах українознавства, але і для тих, які бажають доповнити чи поширити своє знання з українознавчих предметів, є ще три інші постійні курси. Кожного понеділка ввечері о. Іван Кротець переводить семінари із читання св. Письма. У вівтірки о. диякон Мирон Панчук координує дискусію над проблемами сучасної молодоїї людини. У середи о. Петро Ґаладза дає лекції із церковного співу.

За вийнятком доповіді Владики Іннокентія, яка відбудеться в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги, зайняття відбуватимуться у приміщенні Філії при 2305 Вест Супіріор. Про інші інформації можна звертатися до о. І. Кротеця на тел. 869-5209 або 942-0320.

Появилося друге число...

(Продовження зі стор. 1)

му увагу заслуговує стаття проф. А. Горняткевича „Відновлення традицій". Дбайливо зібрані матеріяли про капелю Бандуристів в Аргентині під керівництвом відомого довголітнього і невтомного керівника Василя Качурака. Цікава і багата стаття проф. Ю. Григорієва — „Бандура вираз думок і прагнень українського народу. Є також надзвичайно цінні інформації про струни чернигівської бандури, і як їх можна заступити струнами інших інструментів. З дописів на першому місці, так як і годиться, „наймолодший" бандурист відомий на всіх континентах „сеньйор" Мирон Сурмач. Відтак дописи осередків бандуристів: Сиракюзи, Торонто, Ню Йорк Ляшін. І... на кінці довгоочікувані лекції гри на бандурі англійською мовою Ю. Китастого, з фотографіями і початковими нотами.

Чергове число, що незабаром появиться буде подвійним. Воно присвячене віртуозові Зиновію Штокалкові з багатим матеріялом про самого віртуоза, а також три сторінки його музичних творів. Як також є обширна стаття з найбільш заслужених бандуристів, зокрема з ділянки виробу бандур О. і О. Гончаренків з Дітройту. Надзвичайно цікава стаття відомого вже молодого віртуоза Віктора Мішалова з Австралії — „Бандура — символ нашої національної окремішности", а також з Аргентини Мартинця — „Доля бандури". Багато цікавих дописів а на кінець — продовження курсу гри на бандурі.

Зацікавлення бандурою поширюється поза межі великих скупчень, отже є велика потреба англомовного курсу.

На сторінках „Бандура" знайдете всілякі поради; тут познайомитесь із способами різних старовинних традицій, старої цехової структури.

„Бандура" має стати тим звеном, що єднатиме нас не тільки духово, але й практично. Цей журнал має бути органом зв'язку, передусім між бандуристами, але також із усіма любителями нашого історичного інструмента, який вже століттями передає неписану історію нашого народу і є символом України.

Написала „Народна Воля", що на появу цього оригінального квартальника ждали вже довго і бандуристи, і старше покоління, і сотні адептів кобзарського мистецтва по всіх скупченнях українського поселення.

Школа Кобзарського Мистецтва знає, що буде доплачувати до кожного числа. Все ж таки на прохання багатьох кобзарських діячів піднялася виповнити прогалину, на що ніхто досі не відважився. Єдина надія — на більше число передплатників і на пожертви на пресовий фонд.

Треба сподіватися, що гарний почин Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку знайде підтримку серед ентузіястів бандури та серед українського громадянства.

Замовлення на передплату висилати на адресу: School of Bandura, 84-82 164 St. Jamaica N.Y. 11432.

Громада в Кергонксоні пом'янула інж. Ю.Гошовського

Кергонксон. — Дня 7-го вересня ц.р. місцева громада спом'янула свого загальношановного й любленого громадянина св.п.інж. Юліяна Гошовського, який відійшов з цього світу 31-го липня й був похоронений 3-го серпня на цвинтарі в Бавнд Бруку. Традиційну поминальну Службу Божу у сороковий день від дня смерти відправив в церкві Св. Трійці місцевий парох о. д-р Б.Волошин, після чого відбулася поминальна тризна, в якій крім всієї родини св.п. Юліяна, взяла численну участь місцева українська громада. В часі цих поминок о.парох відмовив молитву та теплими словами згадав свого прикладного парохіянина. Про покійнофо інж.Гошовського, його рід й ближчу батьківщину-Стрийщину говорив його приятель з гімназійних і пластових часів Ярослав Падох, який бував гостем у домі його батька, декана й пароха села Фалиш біля Стрия. Побіч традиційних чеснот дітей галицького священичого стану–патріотизму, роботящости й лояльности до свого оточення, промовець відмітив товарисько-побутові прикмети Покійного, які з повним правом дають змогу назвати його повним джентельменом у найкращому розумінні значення цього слова.

Тісно пов'язану з цим словом нагробну промову, написану другом Ю.Гошовського, інж. Лева Яцкевича, який не мав змоги прибути на поминки, відчитав інж. Євген Лукомський. Після цього д-р Всеволод Когутяк, зять Покійного, подякував присутнім від родини, від його дружини Іванни за вшанування пам'яті інж.Гошовського, а о.парох молитвою закінчив поминки.

Н.Н.

Стемфордська епархія...

(Продовження зі стор. 1)

Східніх Церков у з'єднанні з Римом.

Ще й інші Владики повідомили Ювілейний Комітет, що вони плянують брати участь у святкуванні: Архиєпископ Митрополит Любачівський, представник Блаженнішого Отця Йосифа, Первоієрарха УКЦеркви; Митрополит Стефан Філядельфійський; Митрополит Степан Піттсбурзький; Митрополит Максим Вінніпезький та багато єпископів русинської і українських митрополій ЗСА й Канади.

Можна сподіватися, що Кардинал Джан Крол з Філядельфії та декілька єпископів латинського обряду також візьмуть участь у стемфордських торжествах.

Виставка Людмили в 90-річчя поселення українців в Альберті

Людмила, монтреальска артистка, (вона вживає професійно лише ім'я) уже вдруге мала виставку образів в Едмонтоні. Виставка відбулася під час святкувань „Українського дня" в урядовому музеї Альберти — в „Селі української культурної спадщини" коло Едмонтону, в неділю, 9-го серпня. Український день спонзорував Комітет Українців Канади.

Виставка Людмили була особлива, бо була присвячена 90-річчю поселення українців в Альберті. Мистецтво складалося з тридцяти образів, базованих на документації українського поселення. Тут були барвисті вишивки гуцульських та буковинських мотивів; та віддзеркалювалися лиця наших піонерів з їх зморшками літ на чолі та ясним і добрим поглядом; тут сиділи типові українські бабусі з хустинами на головах, зі спрацьованими руками, з доброзичливістю в очах. Відвідуючі з цікавістю і зворушенням приглядалися мистецькому виявленню, хвалили і купували, бо багато хто бачив вартість образа або зображення своїх рідних.

Портрети і начерки українського життя були невипадкові: артистка відвідала Едмонтон уже двічі у 1980 році на запрошення фірми „Біш Ґруп" з Едмонтону, щоб зробити документацію української ноші цих околиць, типів наших піонерів та їхнього оточення. Під час „Українського дня" в 1980 році, як і в часі перебування в Едмонтоні, Людмила перевела студію українських піонерів, співпрацюючи тісно з дослідником села Радомиром Білашем і за підтримкою директора села Романа Осташевського. Вона одержала інформації про спосіб життя наших піонерів, оглянула їхні строї в музеї села, поробила копії взорів вишивок та дістала описи їхнього буття. За підтримкою села Людмила подорожувала по місцевостях, заселених українцями, фотографуючи типів тих околиць та слухаючи їхніх оповідань і переживань

Ціллю цієї праці було зобразити життя і типи наших піонерів і видати книжку разом з образами з нагоди 90-річчя поселення українців в Альберті. Ця праця заплянована для видання в 1982 році. Організація „Біш Ґруп" робить старання зреалізувати видання образів, книжки, поштівок і т.д. Видання, як і зроблені портрети, мають гасло: „Тіні минулого, 90-річчя поселення українців в Альберті. Людмила, серпень 1981, Едмонтон".

Людмила народилася в Чехо-Словачині, а, приїхавши до Канади, вчилася на факультеті Красного мистецтва в університеті Сір Джордж Вілліямс в Монреалі. Згодом вона перейшла до Школи Красного Мистецтва в Монтреалі. З Канади вона переїхала до Бельгії, де студіювала в Королівській Академії Красних Мистецтв. В 1967 році повернулася мисткиня до Канади та почала працю у видавничій фірмі „Меклейн Гантер", де згодом одержала посаду заступника директора штуки журналу „Шателейн". В році 1970 вона вповні пішла на т.зв. „свій хліб" та почала рисувати і малювати приватно.

В своїх творах Людмила передає усе, що вона уважає підставою людських почувань: радість, згідливість і красу. Дотепер Людмила мала уже понад десять виставок в Канаді та Европі сама і з іншими артистами.

Чудова виставка Людмили в Едмонтоні була успішною. Її відвідали сотні людей („Український день" начисляв понад 6,000 учасників). З кола запрошених гостей виставкою милувалися міністер культури з Провінційного уряду Мері ЛеМежурер та інші урядові особи. Тепер образи Людмили висять в домах Едмонтону, Калгарі, Ванкуверу і Вінніпеґу, бо це не тільки купно гарної картини, це також інвестиція в талант молодої, здібної малярки-артистки Людмили.

Б.І.Шулякевич

Контест на приєднання нових членів кредитівки „Самопоміч" в Дітройті

Безпосередній і жвавий зв'язок кожної організації зі своїм членством — це важливе джерело свіжої ініціятиви, посиленої енергії та нових думок, що в своїх наслідках набирають великого значення для існування та дальшого розвитку цієї організації.

Наглядним доказом цього факту були цьогорічні загальні збори кредитівки „Самопоміч" у Дітройті. Кількість членів, що переступила 5,000, 18 мільйонів капіталу — це конкретні досягнення, що заімпонували численній кооперативній родині, що зібралася на цих зборах. Переконливими були докази, скільки добра для громади і для окремих своїх членів може зробити сильна фінансова установа, оживлена духом служіння громаді, діяти на її користь, підтримувати її вартісні почини та таким чином зміцнювати її значення. Це зрозуміння ваги своєї установи проявилося у численних виступах членів, що вкінці скристалізувалося у бажанні, щоб у зв'язку з 30-річчям існування кредитівки заініціювати якнайбільш посилену акцію дирекції і всього членства, щоб об'єднати в кооперативних рядах тих українців, які до цієї пори ще стоять осторонь.

І так у хвилинах радісного піднесення зродилася думка переведення контесту на приєднання нових членів та збільшення уділів. Головне завдання — знайти доступ до тих українців, які ще не є членами. Тоді не буде вже тяжко їх переконати, які численні користі дає приналежність до кредитівки. Вища дивіденда від ощадностей, нижчі відсотки від позичок, безкоштовне забезпечення та цілий ряд дальших послуг чекають на членів цієї установи. Тут не вимагається 100 дол., щоб відкрити конто, не побирається 3 дол. місячної оплати, якщо конто обнизиться до 200 дол., як це роблять комерційні банки.

Та все ж таки, щоб ця акція була успішною, на проведення цього контесту призначено 19 нагород. Перша нагорода — це тижневий побут на Бермуді для двох осіб; друга — апарат для запису телевізійних програм; третя — „електронна піч"; четверта — кольоровий телевізор та дальших 15 грошових нагород. За перші чотири нагороди можна вибрати готівку. Точні інформації про контест поміщено в „Вістях Кредитівки" з червня цього року.

В дусі ентузіязму та готовности до співпраці, виявлених на загальних зборах, дирекція закликає своїх членів включатися активно в цей контекст, що триватиме до кінця лютого 1982 року. Його успішне переведення принесе вартісні нагороди індивідуальним членам та рівночасно користь усій громаді, зміцнивши саму кредитівку і, таким чином, запевняючи її дальший ріст та майбутнє існування.

Володимир Баран

Перша в контесті

Вайнленд, Н.Дж. — 14-річна Дебора Енн Сисок, студентка Меморіяльного школи цього міста, недавно виграла друге місце в контесті на найкращу афішу про заощадження енергії Нагороду — 50 долярів — передали їй губернатор Ню Джерзі Брендан Бирн і комишинер енергії Джоел Джейкобсон. Дебора виграла перед тим й інші контести за афіші у різних ділянках.

Не дивлячись на свій артистичний талант, Дебора хоче студіювати психологію. Батько Дебори, Михайло Сисок, працює менеджером електрівні у Вайнленді, а її дід Михайло є секретарем 252-го Відділу Українського Братського Союзу в Тейлорі, Па.

Дебора активна в українському житті. Вона є членом танцювального ансамблю „Чайка" і співає у хорі церкви свв. Петра і Павла.

Дебора Сисок

Дебора — член 347-го Відділу УНСоюзу в Милвиллі.

Чикаґо святкуватиме 40-річчя Акту 30-го червня

Чикаго, Ілл. (Л. Р.). — Українська громадськість Чикаго і околиць, під керівництвом голови Відділу УККА д-ра Мирослава Харкевича, готується тут відсвяткувати Акт 30-го червня різними імпрезами. Діловий комітет під головством д-ра Романа Кобилецького підготовив програму, яка складатиметься з виступу голови Тимчасового Правління в той час у Львові Ярослава Стецька перед Іллинойською легіслятурою у вівторок, 13-го жовтня. Будуть також присутні тут стейтові лідери з губернатором Джімом Тамсоном.

У четвер, 15-го жовтня, в готелі Амерікана відбудеться пресова конференція Я. і мгр Слави Стецьків з представниками преси.

В суботу, 17-го жовтня, в Бісмарк-готелі відбудеться конференція Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів з участю усіх членів АБН, заступлених у Чикаго.

В неділю, 18-го жовтня, в Бісмарк-готелі відбудеться Ювілейний бенкет для вшанування Акту 30-го червня 1941 року. Головними промовцями будуть голова Ярослав Стецько і конгресмен Генрі Дж. Гайд. В мистецькій частині візьмуть участь співак баритон д-р Іван Рудавський при фортепіяновому супроводі д-ра Володимира Кассараби, вокальний ансамбль „Мальви" і оркестра Осередку СУМ ім. М. Павлушкова в Чикаго.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

мого Дорогого МУЖА

сл. п.

Д-ра МИХАЙЛА СТЕФАНОВА

жертвую 1000.00 долярів

на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в НЮ ЙОРКУ.

Натлі, Н. Дж. — МАРІЯ — дружина

Сьомий Курінь УПС

Ім. Андрія Войнаровського

з великим жалем повідомляє Пластове Братство, що дня 24-го вересня 1981 року, у Клівленді, Огайо, на 67-му році багатого в добрі діла життя, відійшов на Вічну Ватру, наш Курінний Друг

пластун сеніор довір'я

ОЛЕКСАНДЕР ФЕДИНСЬКИЙ

доктор права, б. курінний тайного (юнацького пластового) куреня ім. гет. Івана Мазепи в Станиславові, керівник Українського Музею-Архіву й Пластового Музею в Клівленді.

Достойній Дружині, Синам і Родині Покійного, Курінь складає вислови глибокого співчуття.

Для сплетення нев'янучого вінка, у світлу пам'ять нашого Незабутнього Друга, прохання, складати до рук Курінного датки на Пластовий Музей і пластовий журнал „Юнак".

Подаємо до відома, що на акцію „ДІТИ-ДІТЯМ" зложили, замість квітів на свіжі могили наших довголітніх, заслужених членів:

св. п. Є. Джиґало

Д-р Л. і д-р Я. Ляшевич — 25.00 дол., Я. і д-р М. Крижанівські — 25.00 дол., О. Томашівська — 20.00 дол., А. Давиденко — 5.00 дол., І. Парахуняк — 5.00 дол.

сл. п. Д. Комаринської

О. Томашівська — 10.00 дол., А. Давиденко — 5.00 дол., п. Ґлов'як — 4.00 дол.

сл. п. А. Лопатинської

О. Томашівська — 10.00 дол., А. Зелик — 5.00 дол., І. Парахуняк — 5.00 дол.

За Управу:

А. Давиденко, секретар — О. Томашівська, голова

Проф. Я.Пеленський - організатор польсько-американських історичних конференцій

У видавництві Айова університету появилася недавно нова книжка п.заг. Американська та европейські революції, 1776-1848: Суспільно-політичні та ідеологічні аспекти (XY 111, 412 стор.)

Професор Ярослав Пеленський є редактором, співавтором і автором вступної статті цієї книжки. Книжка містить шістнадцять студій визначних польських і американських вчених, які були виголошені як доповіді на Другій конференції польських і американських істориків, присвяченій 200-річчю американської незалежности. Конференція відбулася в Айова університеті в Айова Сити, від 29-го вересня до 1-го жовтня 1976 року. Стаття проф. Пеленського присвячена українській тематиці, а саме — „Гайдамацькі повстання й стародавні режими у Східній Европі".

Друга конференція польських і американських істориків, спонзорована Комітетом Історичних Наук Польської Академії Наук, Інститутом історії Варшавського університету та департаментом історії Айова університету, була одинокою науковою імпрезою, присвяченою святкуванню 200-річчя американської незалежности, в якій взяли участь вчені зі Східньої Европи. Проф. Пеленський був американським організатором цієї конференції.

Я.Пеленський був також американським організатором двох інших польсько-американських історичних конференцій. Перша з них, спонзорована Інститутом історії Варшавського університету й департаментом історії Айова університету в співпраці з іншими університетами та науковими інституціями, відбулася в Радзівілскому палаці в Нєборові, Польщі, в травні 1974 року. Вона була присвячена темі „Держава й суспільство в Европі від ХУ до ХУІІІ сторіч : Порівняльний підхід". Реферати, виголошені на цій конференції, мають появитися як спеціяльний том під редакцією Я.Пеленського, включно з його студією на тему „Московщина й Польсько-Литовська держава, 1450-1600: Держава й суспільство — вибрані порівняння з їх суспільно-політичного розвитку" й його передмовою у видавництві Варшавського університету восени 1981 року.

Проф. д-р Я.Пеленський

Третя конференція польських і американських істориків, спонзорована Комітетом історичних наук Польської Академії Наук, Інститутом історії Познанського університету та департаментом історії Айова університету, відбулася у Познань, Польща, в червні 1979 року й була присвячена темі „Нарід — суспільство - держава від ХУІ-го до XIX го сторіччя". Реферати цієї конференції приготовляються до друку й будуть видані як окремий том під редакцією проф. Пеленського.

Цілий ряд провідних вчених з Польщі та ЗСА взяло участь у цих трьох конференціях польських і американських істориків. З-поміж польських учасників, які добре знані також і в українському науковому середовищі, такі вчені заслуговують на відмічення: професор Александер Ґейштор, президент Інтернаціонального Бюра історичних наук та президент Польської Академії Наук; професор Стефан Кєнєвіч, предсідник Комітету історичних наук Польської Академії Наук; як також професори Збіґнєв Вуйцік, провідний польський історик польсько-українських взаємин з Польської Академії Наук; Маріян Маловіст з Варшавського університету, Єжи Топольскі з Познанського університету й з Польської Академії Наук; Ян Бялостоцкі з Варшавського університету й Зофія Лібішовська з Лодзького університету. З-поміж американських учасників доведеться згадати ряд осіб, які при різних нагодах також брали участь в українських наукових починаннях: професори Ричард Пайпс з Гарвардського університету, а під сучасну пору член Ради Національної Безпеки; Марк Раєфф з Колюмбійського університету; Ігор Шевченко з Гарвардського університету, та Пьотр Вандич з Єйлського університету.

Наступні інституції спричинилися до фінансування польсько-американських історичних конференцій та до покриття коштів видання конференційних томів. Міжнародна Рада дослідів і наукового обміну. Національна Рада допомоги гуманітарним наукам, Айова університет, Польська Академія Наук, Варшавський університет та Познанський університети.

Проф. Пеленський є частим відвідувачем Польщі в ролі організатора міжнародних історичних конференцій. Після його відвідин в Польщі у вересні 1980 року він мав інтерв'ю про сучасну ситуацію в Польщі на Крайовій публічній радіостанції у Вашінґтоні.

Я.Пеленський вклав багато зусиль у студії польсько-українських взаємин в рамках інших важливих наукових імпрез. Для прикладу, він виголосив доповідь про „Змагання між Москвою а Польсько-Литовською державою за землі давньої Руси (1450-1580 роки)" в Інституті історії Варшавського університету восени 1971 року. Він доповідав про „Ролю гайдамаків у занепаді Польщі" на спеціяльній сесії з приводу 200-річчя першого розподілу Польщі, яка відбулася в рамках конвенції Американської Історичної Асоціяції в Ню Орлінс в грудні 1972 року. Проф. Пеленський виголосив головну доповідь на тему „Включення українських земель давньої Руси до Коронної Польщі (1569) (Суспільно-матеріяльний інтерес та ідеологія — Нова постановка проблеми)" на сьомому Міжнародному конґресі славістів який відбувся у Варшаві у серпні 1973 року. Ця праця була видрукована в книзі „Американський вклад у Сьомий Інтернаціональний Конґрес Славістів (Варшава 21-27 серпня 1973 р. т. III: Історія ((Mouton: The Hague - Paris, 1973) стр. 19-52, англійською мовою. Польська версія цієї студії появилася в престижевому історичному журналі в Польщі „Пшеґльонд гісторични". Модифіковані версії цієї студії були виголошені як доповіді в Українському Науковому Інституті Гарвардського університету восени 1974 року й на сесії з приводу 30-річчя УВАН в Канаді в 1975 році, де опубліковано також український текст цієї студії.

В травні 1979 року проф. Пеленський виступив також з доповіддю „Росія, Польща й Україна" на зборах Інституту історії Польської Академії Наук у Варшаві. Він був також організатором наукової сесії про „Польську революційну традицію в історичній перспективі", яка відбулася в рамках восьмої Конвенції Американської Асоціяції для поширення слов'янських студій в Ст. Луїсі у жовтні 1976 року.

Впродовж останніх 25-ти років проф. Я.Пеленський був активно заанґажований у різних спільних польсько-українських ініціятивах у діяспорі та брав участь в усіх важливих польсько-українських дослідчих імпрезах. В 1956-57 рр. він був українським співорганізатором Першої польсько-української конференції, яка відбулася після Другої світової війни в Мюнхені, Німеччина. Він взяв участь в науковій конференції в 1977 році, яка була присвячена темі „Польща й Україна: Минуле й сучасне", на якій він виголосив доповідь на тему „Росія, Польща й Україна: Історичні та плітичні перспективи", опубліковану в збірнику англійською мовою. „Польща й Україна: Минуле й сучасне" (ред. П.Потічний , Канадський інститут Українських Студій, Едмонт-Торонто 1980 р.) ст. 308-327. Він також виголосив доповідь на тему „Росія, Польща й Україна: Сучасний стан і перспективи на майбутнє" на Польсько-українській науковій конференції, яка відбулася при Українському Вільному Університеті в Мюнхені в жовтні 1980 року. Під сучасну пору він є координатором студійної групи на Північно-американському континенті,яка займається дослідами польсько-українських взаємин.

Варт згадати, що в травні 1978 року проф. Пеленський виступав у товаристві польсько-канадського політолога на відкритих зборах керівних польських дисидентів у Варшаві. Його коментар був присвячений порівняльній аналізі польської й української політичної ситуації. Цей відкритий виступ двох західніх вчених на таких зборах був першою цього роду подією.

Як публіцист Я.Пеленський писав часто на польсько- українські теми в українській пресі в 1954-1962 роках.

Ярослав Пеленський тепер працює професором в Айова університеті. Він є автором книжки„Росія і Казань: Завойовання й імперіяльна ідеологія" (1438 1560 s. Mouton: The Hague-Paris, 1974), як також багатьох студій з російської, польської, литовської й монголо-тюркської історії. Він є доктором Мюнхенського та Колюмбійського університетів і викладав також в Американському, Колюмбійському та Гарвардському університах.

Н.Н.

Новий український будинок у Ст, Пітерсбурзі

Як уже я писав у повідомленнях про нашу громаду в далекій від північних великих громад, які вже мають за собою велику історію, ми, які поселилися в Ст. Пітерсбурзі, Флорида створили громаду, яка існує тут повних п'ятнадцять років. У кількох людей, які приїхали сюди, вже напочатку відразу виринула думка закупити якусь малу посілість і відтак побудувати на ній малу церковцю та приміщення для сходин і свят. І так постала церква Святого Богоявлення Господнього при 434-90 -ій авеню північ.

З часом почало приїжджати більше нових людей, які поселювалась тут з кожним роком все більше. За останні три роки можна вже побачити, що наша громада таки добре розрослася, стало нам тісно у старій залі; почулися голоси, що треба нам нової залі. На одному зі засідань церковного комітету був створений будівельний комітет. Проминув рік, але нічого не сталося. Вирішили вибрати нового голову, і так ним став енерґійний новий мешканець нашої громади Іван Когут. Він побачив, що справа нелегка, одначе, вірив він, що при добрій співпраці людей переможе усі труднощі. В грудні 1980 року приїхали бульдозери для копання землі під нову будівлю просторої залі. І ось після п'яти місяців, у саму Провідну неділю будівничий дав нам ключі від нової просторої залі, де ми свобідно мали наше свячене. Щоправда, довго ще треба було чекати на викінчення усіх робіт, але сьогодні наша громада може похвалитись ще одним здобутком у нашому новому поселенні. При українській католицькій церкви приміщуються наші товариства світського характеру. Українсько-Американське Товариство, яке також має своє приміщення, може влаштовувати свої імпрези у новій залі;тут відбувся також бенкет-концерт в 40-річчя відновлення Української Державности.

Не можемо проминути нашу фінансову установу „Провидіння", яке дало нам великий морґедж, без якого ніколи не можна б було цього діла зробити.

Громада наша складається цілковито з пенсіонерів. Треба буде багато праці, щоб зібрати гроші на виплату нашого морґеджу, одначе, віримо, що тепер, коли наша громада дістала нового священика в особі д-ра Остапа Оришкевича, він напевно докладе усіх зусиль, щоб фонди приходили, а в допомогу має він добрий церковний комітет під проводом Івана Когута.

На кінець хочемо пригадати, що і цього року наша церква робить Осінній Фестиваль, який приносить нам поважну суму грошей. Фестиваль відбудеться 31-го жовтня і 1-го листопада ц.р. У цю пору вже досить холодно на півночі, а у нас температура переважно 80 степенів. Тому ми звертаємось до усіх тих, які вибираються взимку на Флориду, щоб обминути снігові та морози, заїжджайте до нашого Ст. Пітерсбурґу, вірте, що не пошкодуєте.

Юліян Іваськевич